

her i Thinget, at jeg ogsaa tror, de have Ret, naar vi se paa vor Landsdel; men efter hvad jeg har hørt fra mange forskjellige Sider, kan det ingenlunde siges ellers at være Tilfældet overalt i Landet. Det maa ikke glemmes, at den egentlige Grundfond, som de Fattiges Kasse skulde have at støtte sig til, er Midler, der indkomme i Kirketavlerne, altsaa Midler, der indkomme ved Guds-tjenesten, og som der derfor nok kunde være Anledning til at overlade til den kirkelige Fattigforførgelse. En saadan har jo fundet Sted lige fra den kristelige Menigheds ældste Tid, og nu har man ved den Lov, der ordner denne Kasse, gjort det muligt, at alle de Midler, der kunne staa til Kirkens Naadighed til Belgjorenhed, kan tages fra den, idet de Fattiges Kasses Bestyrelse kan besættes med Folk, der aldeles ikke have kirkelige Interesser. Her er det, som efter mit Standpunkt og min Stilling er Hovedsagen i min Betragtning. Skal det lykkes at faae Forholdet mellem Kirken og Staten ordnet ved Lov, bør det ordnes paa en saadan Maade, som jeg efter mit Syn paa denne Sag maa anse ikke blot for at være den heldigste, men for at være, jeg kunde næsten sige en Nødvendighed baade for Stat og Kirke. Den nuværende Ordning rummer i sig store Farer for begge, og skal det lykkes nogenstunde at komme til en Ordning, tror jeg, at de Fattiges Kasse er et Moment, som vil faae en vis Betydning. Vi have paa Papiret en Lov om Menighedsraad, som det ikke er lykkedes at udføre i Praxis. Men hvis man i Stedet for at organisere de Fattiges Kasse saaledes, som den er bleven, havde organiseret den saaledes, at Bestyrelsen af de Fattiges Kasse havde bestaaet af Præsten og Menighedsraadets Medlemmer, da havde disse haft en bestemt Funktion, og saa vilde det nok være lykkedes efterhaanden at bringe denne Institution tillive rundt omkring i Landet. Derfor er min Stilling til denne Sag den, at jeg ikke kan gaa med til denne Lov; thi hvis denne Lov blev vedtagen, vilde der være indført en Bestyrelse, en Ordning af de Fattiges Kasse, som jeg kan sige mig selv, det vilde være umuligt at faae forandret, og det vil jeg ikke være med til at fasslaa, fordi jeg ikke vil opgive Haabet om, at det en Gang skal kunne lykkes at faae de Fattiges Kasse ordnet paa en saadan Maade, at den kan komme til at gøre den Gavn, som var tilsigtet ved dens Oprettelse. Det er min Overbevisning, at dersom man vilde gaa den Vej at give de Fattiges Kasse en kirkelig Bestyrelse, skulde man nok faae at se, at den kristelige Godgjorenhed endnu ikke var ophørt,

og saa skulde man faae at se, at de Fattiges Kasse kunde netop gjøre det, som den skulde udrette, den kunde hjælpe mange Smaafaarsfolk, som trænge til en lille Haandsrækning — det er forbauende, hvorledes Lidet ofte kan hjælpe den Mand, der vil hjælpe sig selv — til at kjæmpe den tunge Kamp for Tilværelsen i Stedet for, at de ellers skulde falde ind under den offentlige Forførgelse. Derfor kan jeg ikke være med til denne Lov.

Mathen: Det er kun et Par Bemærkninger, jeg ønsker at gjøre i Anledning af forskellige af de faldne Udtalelser. Den ærede 3die Landssthingsmand for 11te Kreds (Th. Nielsen) bemærkede, at dette Lovforslag jo aldeles ikke tilsigtede at foregribe Spørgsmaalet om Kvindernes Valgret, det være sig kommunal Valgret, politisk Valgret o. s. v., og Ordføreren for Forslagsstillerne fremhævede jo ogsaa, at det slet ikke var Meningen her at tale om Kvindernes naturlige Rettigheder — hvori jeg er ganske enig, da Valgret i og for sig jo ikke er en saadan naturlig Mennekerettighed — men at Spørgsmaalet kun var om at træffe en Ordning, som tilfredsstillede det Hensyn, der maatte tages til en god og fortjenstlig Samfundsinstitution. Naar de ærede Forslagsstillere erklære, at det ikke har været deres Hensigt at foregribe dette Spørgsmaal, betvivler jeg det naturligvis ikke; men en anden Sag er det jo, om det vil være muligt, efter hvad der foreligger, at undgaa det. Vi se jo allerede, hvorledes der sidste Gang blev anmeldt et Andragende om Kvinders Valgret og Valgbarhed til Kommunen, og hvorledes der i det andet Thing ligger et Forslag, som gaar ud paa det Samme, og som vi kunne vente at faae op, og det vil vel ikke godt kunne undgaa, at de foreliggende Forslag opfattes som et Udtryk for den samme Landsretning som den, der her gjør sig gjældende, og som gaar i Retning af at give Kvindene Del i Samfundsstyrelsen. Det vil vistnok i og for sig ikke kunne undgaa, at Forslaget, naar det ses, at disse Forslag udgjøre Led i denne Række af Bestræbelser i samme Række, ogsaa bliver opfattet paa denne Maade. Dertil kunne nu de ærede Forslagsstillere sige: ja det foregriber jo ingen Ting, thi det kommer ikke an paa, hvorledes man opfatter en Ting, men hvorvidt den i Virkeligheden er. Men det forekommer mig ogsaa, at det vil være et Spørgsmaal, om det ikke vil være at foregribe det store Principspørgsmaal til en vis Grad, naar vi her gaa ind paa det foreliggende Forslag. Hvad gaar det nemlig ud paa? Det gaar ud paa at give Kvindene Del i Administrationen af de Fattiges Kasse.